

ผู้บริโภคกับการตรวจสอบคุณภาพ

ปัจจุบันจะได้ยินโฆษณาที่กล่าวถึง การตรวจสอบคุณภาพมากขึ้น บางโฆษณามีการกล่าวถึงการตรวจอาหารที่เหมือนการตรวจเอกซเรย์ (เพอร์) ซึ่งเจ้าของสินค้าคงตั้งใจสื่อให้เห็นถึงคุณค่า ซึ่งจะเป็นจริงหรือไม่คงเป็นเรื่องที่ผู้บริโภค ต้องทำความเข้าใจต่อไป

มาทำความรู้จักกับการตรวจสอบคุณภาพดีกว่า พูดอย่างง่าย ๆ คุณภาพมีสองแบบคือแบบที่เห็น ด้วยตา และแบบที่ต้องตรวจโดยใช้เครื่องมือพิเศษ การดูด้วยตา จะเห็นสภาพภายนอกของสินค้า เริ่มด้วยสภาพภาชนะบรรจุ การปิดผนึก ฉลากซึ่งต้องมีรายละเอียดครบถ้วน รวมทั้งแสดง สถานที่ผลิต เลขทะเบียน(ตามที่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแสดงว่ามีการตรวจสอบความถูกต้องโดยหน่วยงานของรัฐ) สภาพตัวสินค้า รูป สี กลิ่น รส ต้องเป็นปกติ ชื่อเสียงของผู้ผลิตจะเป็นอีกปัจจัยที่สื่อถึงคุณภาพสินค้าและนี่ก็เป็นส่วนที่ผู้บริโภคสามารถตรวจสอบด้วยตนเอง ส่วนเนื้อหาที่แท้จริงของสินค้านั้นเราไม่สามารถตรวจสอบได้

เนื้อหาที่แท้จริงของสินค้าจะต้องใช้การตรวจสอบจากห้องปฏิบัติการ(ซึ่งเป็นหน่วยงานของผู้ผลิตที่ตรวจสอบคุณภาพการผลิต) การตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ เป็นการทำงานของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เครื่องมือที่เหมาะสม และทำการตรวจสอบคุณลักษณะเฉพาะ(เอกลักษณ์) การปนเปื้อนและปริมาณสาร เป็นการตรวจสอบคุณสมบัติทางเคมี-ฟิสิกส์ของสาร (สินค้า)

เครื่องมือที่ใช้โดยทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือที่วัดการเกิดอันตรกิริยาของสารกับรังสีแม่เหล็กไฟฟ้า โดยเฉพาะในช่วงรังสียูวี วิสซิเบิล หรืออินฟราเรด ซึ่งจะแสดงค่าการดูดกลืนและรูปกราฟ(สเปกตรัม)

การตรวจสอบ ในห้องปฏิบัติการ โดยภาพรวมมี 2 แบบ คือ แบบที่มีการทำลายตัวอย่างเช่นต้องทำการบด หรือละลายเป็นสารละลาย หรือการเกิดปฏิกิริยาให้ได้สารที่มีคุณสมบัติเฉพาะมากขึ้น เพื่อให้ได้ตัวอย่างเหมาะสมกับการวัดค่าด้วยเครื่องมือ อีกแบบคือการวัดตัวอย่างโดยตรง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพตัวอย่าง โดยอาศัยการที่แสงช่วงสัญญาณเนียร์อินฟราเรดหรืออินฟราเรดมีพลังงานเพียงพอที่จะแทรกเข้าไปในเนื้อสารตัวอย่าง โดยตัวอย่างไม่ถูกทำลายซึ่งสามารถวัดได้ทั้งตัวอย่างที่เป็นของแข็งในสภาพเป็นก้อนและผง หรือของเหลวทั้งชนิดใสและขุ่น แต่ที่สำคัญคือเนื้อสารควรสม่ำเสมอเป็นเนื้อเดียวกัน แสงที่สะท้อนออกมาหลังจากผ่านตัวอย่างบางส่วน จะให้ค่าการดูดกลืนพลังงานหรือรูปกราฟซึ่งแสดงส่วนประกอบภายในตัวอย่าง เป็นคุณลักษณะที่ใช้เทียบกับค่าที่กำหนด (ค่ามาตรฐาน) และนี่คือเครื่องมือที่ใช้ตรวจเอกซเรย์ (เพอร์)

คุณภาพของสินค้าจะกำหนดโดยผู้ผลิต (ซึ่งประกอบด้วย 2 หน่วย ได้แก่ หน่วยผลิต
รับผิดชอบควบคุมกระบวนการผลิต และหน่วยห้องปฏิบัติการรับผิดชอบตรวจสอบคุณลักษณะ
ทั้งสองหน่วยจึงช่วยกันผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามกำหนด) คุณภาพจะกำหนดทั้งรูปลักษณะที่
มองเห็นได้และค่าที่ตรวจสอบโดยเครื่องมือ ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะได้จากงานวิจัยของผู้ผลิต
เองหรือค่ามาตรฐานตามกฎหมาย เช่น ค่ากำหนดจากตำราสำหรับยาสำเร็จรูป ในการเลือก
ซื้อสินค้าผู้บริโภคจึงต้องตรวจสอบคุณลักษณะภายนอกที่ถูกต้องด้วยตนเอง สำหรับคุณลักษณะ
ที่ต้องตรวจสอบโดยเครื่องมือ คงต้องมอบให้เป็นหน้าที่ของผู้ผลิต ในกรณีเช่นนี้มาตรฐานของ
ผู้ผลิต (ซึ่งต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตที่ดีหรือที่เรียกสั้นๆ ว่าจีเอ็มพี จากหน่วยงาน
ของรัฐ)) ชื่อเสียงและผลงานในอดีตของผู้ผลิตจึงมีความสำคัญ จะช่วยให้เรามั่นใจในคุณภาพ
สินค้าที่ผู้ผลิตรับรอง (ส่งออกมาจำหน่าย)

ผู้บริโภคคงรู้แล้วว่า ฉลากที่แสดงชื่อที่อยู่ของผู้ผลิตสินค้านั้นสำคัญอย่างไร

บทความโดย : รองศาสตราจารย์ ดร. พิชมัย กุลกาญจนาร
ภาควิชาเภสัชเคมี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล